

Ik dacht eerst: wauw we zitten in een pilot! Dan kunnen we van alles doen voor het milieu met hulp van de gemeente. Nu denk ik: als een gek die pilot uit!' Joyce Brouwer (50) slaakt een zucht aan haar keukentafel in een rijtjeshuis met tuin in de wijk Banne Noord in Amsterdam. Veertien jaar geleden besloot ze deze woning te kopen.

Brouwer, docentenbegeleider in het hoger onderwijs: 'Ik had ook niet gedacht dat dit mijn conclusie zou zijn. Ik maak mij heel veel zorgen om het milieu en ik kom uit Groningen. Mijn familie woont daar nog.'

De Banne is een wijk aan de rand van de hoofdstad en is opgedeeld in Banne Noord en Banne Zuid. Voor het grootste deel staat er sociale huur, maar in Banne Noord liggen 180 koopwoningen, voornamelijk rijtjeshuizen. Het is er rustig en groen en voor Amsterdamse begrippen zijn de huizen groot.

De wijk heeft ook een andere kant. Er is overlast van hangjongeren en er is sprake van achterstallig onderhoud. Daarom besloot het gemeentebestuur De Banne op te knappen. De gasnetten in de wijk zijn oud en omdat er toch al flink verbouwd wordt, wil de gemeente de wijk gelijk van het aardgas afhalen.

Dat is vanwege de plannen van het college (GroenLinks, D66, PvdA en SP). Landelijk is afgesproken dat in 2050 alle bestaande huizen en gebouwen in Nederland, in totaal acht miljoen, van het aardgas zijn gehaald. Amsterdam wil sneller en al in 2040 klaar zijn. De Banne is als een van de eerste wijken aan de beurt: in 2023 gaat

hier de schop in de grond.

Twee jaar geleden startte daarom het overleg tussen de gemeente en de bewoners over wat er gaat gebeuren en wat het gaat kosten. De sociale huur in de buurt is merendeels eigendom van woningcorporaties Ymere en Stadgenoot. Daarmee heeft het stadsbestuur twee grote partners om mee te overleggen, maar de kopers gaan ieder over hun eigen huis. Hoe een wijk met verschillende soorten huizen en eigenaren gasloos moet worden, daar is in Nederland weinig tot geen ervaring mee. Daarom kijkt ook de rest van het land mee met wat er in De Banne gebeurt.

Er volgden informatieavonden, buurt-

Dat verbranden van hout en gesleep met bomen en dat dat dan CO₂-neutraal is. Daar geloof ik niet in

enquêtes en keukentafelgesprekken met 'aardgasvrije participatieregisseurs', maar het leidde tot nu toe tot niks.

VERBRANDING VAN BIOMASSA

Het overleg met de particuliere huiseigenaren zit vast, zo blijkt uit gesprekken die Het Financieele Dagblad voerde. Het liefst wachten de bewoners met van het gas afgaan, maar ze voelen zich onder druk gezet om de groene ambities van het stadsbestuur zo snel mogelijk waar te maken.

Ben Hondius (54) werkt op de financiële afdeling van een advocatenkantoor en

MILIEU EN KLIMAAT

Eerste A'damse wijk die van het gas af moet, wil niet meer

Amsterdam wil in 2040 alle huizen van het aardgas hebben. Dat is tien jaar eerder dan de de rest van Nederland. In veel gemeenten loopt de gasloze verbouwing zeer stroef. Zo ook in het Amsterdamse Banne Noord, waar na twee jaar overleg de bewoners de animo zijn verloren.

In het kort

- De Amsterdamse wijk Banne Noord moet als een van de eerste wijken van het aardgas af.
- Al twee jaar overlegt de gemeente met particuliere huiseigenaren over de techniek en de kosten om gasloos te worden.
- De bewoners willen liever wachten, maar voelen zich onder druk gezet om mee te gaan in de voorkeur van de gemeente: aansluiting op het stadswarmtenet.
- Het van het gas halen van huizen loopt ook stroef in andere gemeenten.

De wijk Banne Noord, links van het kanaal, in Amsterdam.

FOTO: YORCAOTAIN/ ANP

woont met zijn vrouw sinds 2003 in Banne Noord: 'We mochten overal over meepraten, maar het was wel duidelijk dat er een strak tijdschema was en dat schema drukte ons één kant op.'

Dat is de kant van het stadswarmtenet, benadrukken ook de andere bewoners. Stadswarmte is vaak restwarmte uit afvalverbranding en industriële processen of opgewekte warmte uit biomassaverbranding.

In Amsterdam ligt al een stadswarmtenet, dat draait op afvalwarmte en biomassa, waar nu voornamelijk nieuwbouw op is aangesloten. Het net is eigendom van energieconcern Vattenfall en de gemeente. Een kaart, gemaakt door de gemeente, maakt duidelijk in welke wijken stadswarmte maatschappelijk gezien de goedkoopste optie zou zijn. Dat is zo in bijna alle wijken, behalve de binnenstad. In een brief aan de buurtbewoners van De Banne

Gemeente Amsterdam: bewoners mogen zelf beslissen

In een schriftelijke reactie laat de gemeente Amsterdam weten dat er op dit moment geen sprake van is dat woningeigenaren en corporaties kunnen worden verplicht van het aardgas af te gaan of bijvoorbeeld na renovatie geen aardgas meer kunnen krijgen.

‘Wel wordt momenteel door het Rijk gewerkt aan wetgeving hierover. Die wetgeving zal er naar verwachting over een paar jaar zijn. De gemeente informeert woningeigenaren over dit soort landelijke ontwikkelingen’, aldus Amsterdam.

Volgens de gemeente hebben in De Banne de woningcorporaties en Verenigingen van Eigenaren met de meeste woningen in bezit, een voorkeur voor aansluiting op het stadswarmtenet. Voor de particuliere huiseigenaren ligt nog open wat het beste past. ‘Het warmtenet is een van de mogelijkheden.’

Niet alleen de hoofdstad heeft moeite om buurten van het gas te halen. Ook in andere gemeenten klinken geluiden over hoe traag en ingewikkeld het proces verloopt.

In een evaluatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken uit januari over gasvrije wijken staat: ‘Het proces voor de uitwerking van de aanpak (techniek, businesscase) en de participatie met bewoners en gebouweigenaren is veel intensiever dan gedacht en kost veel tijd.’

Warmtenet in Amsterdam

- Bestaande bouwsingelsloten op warmtenet
- Wijk waar plannen zijn voor aansluiting op warmtenet

© 2018 | 100 | Banne Noord - Gemeente Amsterdam

wordt stadswarmte ook ‘de voorkeursoplossing’ genoemd.

Maar aansluiting op het stadswarmtenet zien veel particuliere huiseigenaren in Banne Noord niet zitten. ‘Het stadswarmtenet spreekt me niet aan, met name de biomassacentrale niet. Dat verbranden van hout en gesleep met bomen en dat dat dan CO₂-neutraal is. Daar geloof ik niet in’, zegt Jaap van den Hoed (76). De in Amsterdam geboren pensionado woont met zijn vrouw al veertig jaar in de buurt.

Bij stadswarmtelevering kunnen klanten niet overstappen van energieleverancier, markttoezichthouder Autoriteit Consument & Markt houdt in de gaten of mensen niet teveel betalen. In meer steden waar stadswarmte wordt gepland stuit dit bewoners tegen de borst, veel mensen willen niet vastzitten aan één aanbieder.

WAT KOST HET?

Het is de buurt ook onduidelijk wat de kosten zijn voor aansluiting op het stadswarmtenet. In het nabijgelegen Purmerend werden koopwoningen op het stadswarmtenet aangesloten voor €6000 tot

€12.000 per huis, wat de gemeente volledig vergoedde.

Amsterdam zegt dat er een subsidieregeling is voor huiseigenaren die van het gas afgaan, met een bedrag tussen de €3000 en €5000. Daarnaast ontwikkelt het Rijk nieuwe financieringsmogelijkheden, bijvoorbeeld leningen die gekoppeld zijn aan het huis. Van den Hoed: ‘Je kan dan goedkoop lenen, zeggen ze, en je huis wordt meer waard. Ik geloof er geen snars van.’

Op dit moment hebben gemeenten geen wettelijke basis om mensen te dwingen van het gas te gaan, maar dit kan snel veranderen. Het kabinet wil het via de nieuwe Warmtewet en Omgevingswet mogelijk maken dat een gemeente de be-

Het kabinet wil het mogelijk maken dat een gemeente in een wijk een einddatum voor gas bepaalt

voegdheid krijgt om in een wijk een einddatum voor aardgaslevering en een andere warmtevoorziening te bepalen.

Dit benadrukt de gemeente Amsterdam telkens, zeggen de bewoners. Hondius: ‘Ik heb zeker het gevoel dat ik onder druk word gezet.’ Brouwer: ‘Wat als ze de gasleidingen er gewoon uithalen? Ik vind het een non-keuze: of je gaat binnen drie jaar mee met het stadswarmtenet of je zoekt het zelf maar uit.’

DUURZAMERE ALTERNATIEVEN

De bewoners willen liever dat hun wijk nog even mag wachten met gasloos worden totdat er duurzamere alternatieven zijn dan het stadswarmtenet, die ook betaalbaar zijn voor hun buurt.

Hondius: ‘Ik zou graag aan het aardgas blijven en gezamenlijk geld steken in het goed isoleren van onze huizen.’ Buurtgenoot Van den Hoed is het met hem eens. ‘Als je nu een keuze maakt, maar het is de slechtste optie, wat heb je er dan aan? Dan kan de gemeente Amsterdam wel het beste jongetje van de klas uit willen hangen, maar daar gaat de bewoner voor betalen.’